

Oamenii Moldovei mele



NICOLAE TESTEMIȚANU

„Nicolae Testemițanu ne-a fost contemporan,
dar ne este în aceeași măsură și un vrednic strămoș...”

(Grigore Vieru)

Medic chirurg, savant, organizator al ocrotirii sănătății în Republica Moldova Nicolae Testemițanu s-a născut la 1 august 1927 în s. Ochiul Alb, județul Bălți.

Primele studii le face la gimnaziul de băieți din Baraboi, absolvit în 1940, apoi la Școala Nr. 1 din Bălți (1934-1944). Urmează studiile la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău (ISMC), Facultatea de Medicină Generală (1946-1951).

După absolvirea institutului este admis în ordinatură clinică la Catedra de chirurgie generală a ISMC în paralel, activând ca medic-ordinator la Spitalul Raional din Râșcani.

Nicolae Testemițanu desfășoară o activitate profesională ireproșabilă de specialist în domeniu, de cercetător, organizator, pedagog, om politic ș. a.

Din 1954 este angajat ca asistent, ulterior conferențiar, profesor, iar mai târziu – șef al Catedrei chirurgie generală a Institutului de Medicină.

Exercită funcțiile: șef Secția medico-sanitară a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova (1953); medic-șef al Spitalului Clinic Republican (1955-1958); rector al Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (1959-1963); ministru al ocrotirii sănătății din Republica Moldova (1963-1968); șef al Catedrei chirurgie traumatologică (1965-1968); șef al Catedrei medicină socială și management sanitar.

În 1958 susține teza de doctor în științe medicale. Este autor a peste 200 de lucrări științifice, inclusiv 15 monografii, consacrate problemelor actuale ale managementului sănătății publice, traumatologiei, istoriei medicinei ș. a. Este fondator și primul redactor al revistei „Ocrotirea sănătății”, actualmente „Curierul medical”.

Lucrarea sa fundamentală *Căile de ajustare a nivelurilor de asistență medicală a populației rurale și urbane* i-a asigurat faima de savant nu numai în țară, ci și peste hotarele ei.

Lui Nicolae Testemițanu îi aparține concepția despre reorganizarea sistemului ocrotirii sănătății prin centralizarea asistenței de staționar și descentralizarea asistenței de ambulator, care ridică gradul de accesibilitate a asistenței medicale specialzate la locul de trai.

Nicolae Testemițanu reușește să deschidă facultățile de Stomatologie (1959), Perfecționare a Medicilor (1962), Medicină Preventivă (1963) și Farmacie (1964).

În 1965, la propunerea sa au fost create Asociația Științifică a Traumatologilor și Ortopezilor, Asociația Științifică

a Specialiștilor în domeniul Medicinei Sociale și Ocrotirii Sănătății din Republica Moldova.

Din inițiativa lui Nicolae Testemițanu au fost construite importante centre de asistență medicală specializată: Spitalul Clinic Republican, Centrul Oncologic, Spitalul de Urgență, Laboratorul pentru conservarea țesuturilor, Laboratorul pentru problemele ocrotirii sănătății populației rurale ș. a.

Este doctor în medicină (1959), conferențiar (1960, 1961-1963), Doctor habilitat în medicină (1971), profesor universitar (1973). Membru al multor societăți științifice (inclusiv de caritate), al Comitetului „Omul și biosfera”.

I-au fost acordate distincții și premii: Premiul de Stat al Republicii Moldova în domeniul științei și tehnicii (1983), Ordinul „Insigna de Onoare” (1961), Ordinul „Drapelul Roșu de Muncă” (1966).

Nicolae Testemițanu s-a stins din viață la 20 septembrie 1986. Postmortem, i-a fost conferit titlul de academician al Academiei de Științe a Moldovei.

În 1995, prin decizia Guvernului Republicii Moldova, Universității de Stat de Medicină din Chișinău i s-a conferit numele „Nicolae Testemițanu”.

Din 2003 este instituită Medalia „Nicolae Testemițanu” care se conferă pentru merite deosebite în dezvoltarea ocrotirii sănătății.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Opera

Căile de ajustare a nivelurilor asistenței de ambulator și policlinică populației urbane și rurale / N. Testemițanu, I. Pasecinic. – Ch.: Știința, 1987. – 127 p.

Kišinevskij gosudarstvennyj medicinskij institut / N. Testemițanu. – Ch.: Știința, 1984. – 320 p. – Lb. rusă.

Potrebnosti i perspektivy razvitiâ skoroj medicinskoj pomoši na sele / N. Testemițanu. – Ch.: [s. n.], 1990. – 140 p. – Lb. rusă.

Referințe critice

Nicolae Testemițanu (1927-1986): biobibliogr. / USMF „N. Testemițanu”. – Ch.: [s. n.], 2002. – 51 p.

Grossu, Iulian. De Nicolae Testemițanu: testimonium / Iulian Grossu. – Chișinău: Medicina, 1997. – 351 p.

Stici, Ion. Nicolae Testemițanu – viguros stejar al neamului / aut.-alcăt.: Ion Stici; red. coord.: Gh. Ghidirim. – Ch.: [s. n.], 2007. – 648 p.

Ciobanu, Maria. Nicolae Testemițanu / Maria Ciobanu // Calendar Național 2012 / Bibl. Naț. a Republicii Moldova. – Ch., 2012. – P. 199.

Ețco, Constantin. Nicolae Testemițanu: Omul care a făurit medicina și Patria / Constantin Ețco // Făclia. – 2017. – 30 iun. – P. 7.

Ețco, Constantin. Patriot desăvârșit al neamului / Constantin Ețco // Lit și arta. – 2017. – 22 iunie. – P. 3.

Pastuh-Cubolteanu, Vitalie. Adevăratul mare patriot – Nicolae Testemițanu / Vitalie Pastiu-Cubolteanu // Făclia. – 2017. – 16 iunie. – P. 7.

Anul 2017 a fost declarat „Anul Nicolae Testemițanu” // Florile dalbe. – 2016. – 6 oct. – P. 2.

Ețco, Constantin. Personalitate notorie în medicină / Constantin Ețco // Lit și arta. – 2016. – 22 sept. – P. 8.

Gorea, Ilarion. Nicolae Testemițanu și neurologia moldavă / Ilarion Gorea // Făclia. – 2015. – 26 iunie. – P. 6.

Ețco, Constantin. Nicolae Testemițanu – un nume devenit renume / Constantin Ețco // Făclia. – 2015. – 15 mai. – P. 7.

Dedicații lirice

Anton, Ion. Mănăstirea Curchi : memoriei lui Nicolae Testemițanu // Anton, Ion. Cădere sentimentală pe gânduri: scrieri alese / Ion Anton. – Ch., 2010. – P. 126.

Vieru, Grigore. Bărbații Moldovei / Grigore Vieru // Terra Moldaviae. – 1993. – Nr. 1. – P. 48.

Referințe

Nicolae Testemițanu a fost un pedagog experimentat, devotat cauzei și idealurilor tinerei generații. Sub conducerea sa a fost elaborat conceptul de asigurare a populației rurale cu asistență medicală specializată, apreciat cu Premiul de Stat în domeniul științei și tehnicii.

Ion Ababii

Nicolae Testemițanu este legenda și demiurgul poporului român din Basarabia. El a fost inițiatorul reformelor în medicină, începând cu diversificarea specialităților și culminând cu introducerea sistemului de medicină de ambulator care, ulterior, au constituit temelia dezvoltării specialității Medicina de familie.

Gheorghe Ghidirim

Profesorul Nicolae Testemițanu a fost și rămâne în istoria noastră ca un ilustru arhitector și constructor al sistemului de ocrotire a sănătății în țara noastră.

Cu o viziune largă și bine argumentată științific, reieșind din toate particularitățile și necesitățile stringente ale sistemului național de sănătate din anii '60, Domnia Sa a reușit să formeze conceptul dezvoltării sănătății populației pentru a doua jumătate a sec. al XX-lea – începutul sec. XXI.

Gheorghe Paladi



*Alcătuitor: Sabina Dodul
Responsabil de ediție: Claudia Balaban*